

здравоохранения Респ. Беларусь, 16 янв. 2017г., № 2/6. // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2018.

7. Гирфанов, И.И. Исторические концепции о правосубъектности физкультурно-спортивных организаций / И.И. Гирфанов // Вестник экономики, права и социологии. – 2014. – № 3. – С. 124-126.

УДК 349

<http://edoc.bseu.by:8080/>

E. Skrzydlewska

Białoruski Uniwersytet Państwowy

Republika Białoruś, Mińsk

elzhibeta.7@mail.ru

PROBLEM BEZROBOCIA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Скишдлевска Э. Белорусский государственный университет, Республика Беларусь, Минск.

ПРОБЛЕМЫ БЕЗРАБОТИЦЫ В РЕСПУБЛИКЕ ПОЛЬША. Автор рассматривает социальную политику как основную причину безработицы в Республике Польша. Анализируя упрощенную процедуру трудоустройства, а также упрощенную процедуру получения гражданства по карте поляка, приходит к выводу, что данные изменения законодательства впоследствии позволят уменьшить уровень безработицы. Однако остается открытым вопрос о возможности увеличения срока пребывания иностранных граждан для трудоустройства.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: безработица; пенсионная система; пенсионный возраст; социальные программы; трудоустройство; карта поляка.

Autor rozważa społeczną politykę jako główną przyczynę bezrobocia w Polsce. Analizując uproszczone procedury zatrudnienia, a także uproszczone procedury uzyskania obywatelstwa w karcie polaka, dochodzi do wniosku, że dane zmiany przepisów później pozwolą zmniejszyć bezrobocie. Jednak pozostaje pytanie o możliwości wydłużenia okresu pobytu cudzoziemców do zatrudnienia.

SŁOWA KLUCZOWE: bezrobocie; system emerytalny; wiek emerytalny; programy społeczne; zatrudnienie; karta polaka.

Zasoby siły roboczej są podstawowym elementem bogactwa społeczeństwa, jakość i ilość którego zależy od określonego poziomu rozwoju gospodarki i poziomu dobrobytu kraju.

Rynek pracy jest integralną częścią rynku zasobów gospodarczych. To właśnie on łączy w sobie pewne korzyści dla dwóch stron, a mianowicie, dla zatrudnionych pracowników i pracodawców, niektórzy z nich chcą sprzedać swoje pracownicze usługi dla uzyskania wynagrodzenia, a inni chcą te usługi kupić do prowadzenia własnej działalności.

Stąd można wyciągnąć wniosek, że rynek pracy to przede wszystkim kompleks społeczno-pracowniczych stosunków, związanych z zakupem i sprzedażą siły roboczej. Rynek pracy jest obszarem zatrudnienia, kształtowania podaży i popytu na siłę roboczą. W wyniku czego on jest i stanowi zasadniczą część ogólno-ekonomicznego mechanizmu rynkowego.

W prawo, Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono znaczące zmiany, które są określone polityką socjalną państwa.

Reformą przepisów o emeryturach w 2012 roku przewidziano stopniowe podniesienie wieku emerytalnego do 2020 roku. W 2017 roku wiek emerytalny składał się – 67 lat dla mężczyzn i kobiet. Jednak w 2016 roku przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzenie Sejmu został wydany nowy projekt ustawy, w którym proponowano obniżyć wiek emerytalny, w szczególności do 65 lat dla mężczyzn i 60 dla kobiet.

W rezultacie, w Ustawie Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 grudnia 1998 roku № 162 „O emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” (dalej – Ustawa o emeryturach) zostały wprowadzone zmiany, regulujące wiek wyjścia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na emeryturę, które zaczęły obowiązywać od 1 października 2017 roku [2]. Po wejściu zmian w życie wiek emerytalny składa – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn [4]. Zgodnie z Ustawą o emeryturach kobieta w 60 lat, mężczyzna w 65 lat, mogą wyjść na emeryturę, ale nie muszą tego robić. Ta norma nie zabrania emerytom pracować po przejściu na emeryturę. Ponadto, opracowana koncepcja, w ramach której przewidziane są zachęty i różne korzyści dla obywateli w wieku emerytalnym, które dłużej pozostają na rynku pracy [5].

Obniżenie wieku emerytalnego w Polsce wywołało dezaprobatę ze strony organów kontroli Unii Europejskiej. Najważniejsza jest to związane z tym, że wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane do przestrzegania ograniczeń w zakresie wypłaty świadczeń emerytalnych ze swoich budżetów. W konsekwencji,

obniżenie wieku emerytalnego w Polsce pociągnęło za sobą znaczny wzrost wydatków budżetowych.

W celu poprawy sytuacji demograficznej w kraju, w Polsce działa program „Rodzina 500+”, przewidująca zaznaczenie 500 zł (około 286 białoruskich rubli) miesięcznie na każdego kolejnego dziecka. W ten sposób państwo zwróciło uwagę na wsparcie społeczne, co doprowadziło do poprawy położenia demograficznego. Przy tym problem obecnie polega na tym, że emeryt, który pobiera emeryturę lub młoda rodzina, która ma dwoje lub więcej dzieci, jest w bardziej przeważającej pozycji niż wykwalifikowany specjalista nie wieku emerytalnego.

Tak, emeryt dostaje emeryturę wyższą niż minimalne wynagrodzenie – minimalne świadczenia emerytalne wynosi 1850 zł (875 białoruskich rubli). Młoda rodzina otrzymuje zasiłek socjalny dla bezrobotnych i zasiłek po programie „Rodzina 500+”, że też w sumie przekracza płacy minimalnej, która wynosi 1459 zł, po odjęciu podatków (około 690 białoruskich rubli). Dlatego w kraju obserwuje się odpływ kadrów, specjaliści opuszczają kraj w poszukiwaniu wyższych zarobków, a ci, którzy pozostają – wybierają zasiłek dla bezrobotnych, który odpowiada minimalnej płacy.

W konsekwencji, w ostatnim czasie w Polsce znacznie wzrosła bezrobocia. Jako jeden z wariantów rozwiązania tego problemu wydaje się uproszczenie procedury zatrudnienia i uzyskania obywatelstwa polskiego przez cudzoziemców, w tym obywatelami Republiki Białoruś.

Obywatele Republiki Białoruś mogą pracować na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie 6 miesięcy corocznie na podstawie oświadczenia od polskiego pracodawcy i wizy, która nie przewiduje możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt stały, a w kolejnym obywatelstwa polskiego [3]. Ten system jest najszybszym sposobem legalnego zatrudnienia cudzoziemca, dlatego tak korzystny dla Rzeczypospolitej Polskiej. Jednak, nie jest tak atrakcyjny dla pracodawcy.

Obywatele Republiki Białoruś naprawdę przychodzą do pracy w Rzeczypospolitej Polskiej. Przy tym sześciomiesięczny termin często nie jest korzystny dla polskiego pracodawcy. Rozwiązanie formalności przy zatrudnieniu, adaptacja pracownika do pracy i jego szkolenie, w zależności od specjalizacji produkcji, opanowanie, w razie potrzeby, języka polskiego wymagają określonego czasu. W rezultacie

bezpośrednia praca średnio trwa około 3 miesięcy, po czym pracownik musi wracać do swojego kraju. Pracodawcy w przyszłości potrzebne będą podobne tymczasowe koszty zatrudnienia, szkolenia i adaptacje innego pracownika, co jest bardzo niekorzystne.

Według danych Ministerstwa spraw wewnętrznych Republiki Białoruś, w 2016 roku do pracy w Rzeczypospolitej Polskiej wyjechało zaledwie 918 białorusinów [6]. Jednak w rzeczywistości w Polsce w podany okres było zatrudniono prawie w dziesięć razy więcej białoruskich pracowników. Według polskich danych, w 2016 roku obywatele Republiki Białoruś otrzymali około 5 tysięcy pozwoleń na pracę i mniej więcej tyle samo, byli zatrudnieni według uproszczonej procedury zatrudnienia, nie wymagającej uzyskania standardowego pozwolenia [6]. Statystyki 2017 roku świadczą o dalszej intensyfikacji migracji zarobkowej. Tak, przez pierwsze pół 2017 roku przedstawicielem Białorusi było wydane w trzy razy więcej zezwoleń na zatrudnienie, niż w analogicznym okresie w 2016 roku.

Różnice w danych statystycznych na Białorusi i w Polsce pojawiają się w związku z istnieniem tzw. „uproszczonej procedury uzyskania obywatelstwa”, która została zapisana w Ustawie Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 2009 roku № 161 „O obywatelstwie polskim”.

Dotyczy ona w szczególności obywateli Republiki Białoruś należących do narodu polskiego, czyli posiadających kartę polaka. Według danych statystycznych do połowy czerwca 2016 roku kartę polaka otrzymało około 75 tysięcy obywateli Republiki Białoruś [6]. Oni mogą otrzymać zezwolenie na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (roczną wizę kategorii D z możliwością pobytu w kraju, 365 dni w roku), z prawem do wykonywania pracy. Przez rok dla nich istnieje możliwość uzyskania obywatelstwa polskiego [1]. Karta polaka w tym samym czasie jest i ubezpieczeniem w przypadku pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Również możliwa jest częściowa płatność kursów języka polskiego i przekwalifikowanie ze środków publicznych. Posiadacz karty polaka otrzymuje: prawo bezpłatnej edukacji; możliwość przebywania w innych krajach Unii Europejskiej; możliwość uzyskania bezpłatnej opieki medycznej; możliwość oficjalnego zatrudnienia; uzyskanie pomocy finansowej; darmowe zwiedzanie muzeów; zniżki na

korzystanie z transportem kolejowym; możliwość zakupu nieruchomości; możliwość uzyskania pożyczki i zaliczki na towary.

Udowodnić swoją przynależność do narodu polskiego można podając dokument potwierdzający posiadanie krewnych, z polskim obywatelstwem i pozytywnie zdał egzamin konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Dlatego, uproszczona procedura zatrudnienia, a także uproszczona procedura uzyskania obywatelstwa w karcie polaka mają na celu przyciągnięcie zagranicznych pracowników do zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co w konsekwencji pozwoli zmniejszyć bezrobocie. Jednak pozostaje pytanie o możliwości wydłużenia okresu pobytu cudzoziemców do zatrudnienia. Wydaje się możliwość przedłużenia tego okresu do jednego roku.

Literatura:

1. O cudzoziemcach: Ustawa Rzeczypospolitej Polskiej, 25 czerwca 1997 r., № 739 // Dziennik Ustaw [Elektroniczny źródło]. – Warszawa, 2016.

2. O emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: Ustawa Rzeczypospolitej Polskiej, 17 grudnia 1998 r., № 162 // Dziennik Ustaw [Elektroniczny źródło]. – Minsk, 2017.

3. O obywatelstwie polskim: Ustawa Rzeczypospolitej Polskiej, 2 kwietnia 2009 r., № 1012 // Dziennik Ustaw [Elektroniczny źródło]. – Minsk, 2017.

4. O zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw: Ustawa Rzeczypospolitej Polskiej, 2 grudnia 2016 r., № 167 // Dziennik Ustaw [Elektroniczny źródło]. – Minsk, 2017.

5. O zmianie ustawy o Promocji zatrudnienia i instytucjach Rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych: Ustawa Rzeczypospolitej Polskiej, 6 października 2016 r., № 1940 // Dziennik Ustaw [Elektroniczny źródło]. – Minsk, 2017.

6. Григорян, А. Трудовая миграция в Польшу: история успеха [Электронный ресурс] / А. Григорян // Фабрика смыслов Союзного государства. – Режим доступа: <https://www.sonar2050.org/publications/kak-polsha-vosstanavlivaet-ekonomiku-za-schet-trudovyh-migrantov/>. – Дата доступа: 10.07.2018.